

Aleg. 42

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku
w Czernichowie za r. 1906/7 i 1907/8.

WYSOKI SEJMIE!

W zeszłym roku minęło 25 lat, odkąd szkoła Czernichowska przeszła pod zarząd kraju. Przechodziła w tym czasie rozmaite fazy rozwoju a między niemi czasy pożalowania godnego rozprężenia i upadku.

Z tym silniejszym wyrazem zadowolenia przychodzi Wydziałowi krajowemu, zamykając niniejszem sprawozdaniem ubiegłe 25-cio lecie szkoły, zaznaczyć, że kraj. szkoła czernichowska obecnie pod każdym względem rozwija się pomyślnie, zadanie swoje spełnia należycie i daje rękojmię coraz korzystniejszego a trwałego rozwoju na przyszłość. Upewnia nas w tem nie tylko ta okoliczność, że w ciągu ostatnich dziewięciu lat nie zaszło w tym zakładzie żadne przekroczenie tego rodzaju, ażeby Wydział krajowy miał powód do wyrażenia swojego niezadowolenia, natomiast są liczne dowody na to, że młodzież coraz to chętniej się garnie do tego zakładu, korzyści z niego odnosi coraz widoczniejsze, a duch wśród tej młodzieży, pracowitość i obowiązkowość wzrastają z każdym rokiem.

Ze sprawozdań Dyrekcyi okazuje się, że wszystkie miejsca w szkole czernichowskiej są co roku zajęte, że wielu kandydatów pomimo dostatecznej kwalifikacyi nie może dostać się do szkoły dla braku miejsca. Wśród przyjętych coraz więcej napotykamy kandydatów z ukończoną 5-tą i 6-tą klasą szkół średnich (56% w roku szkolnym 1906/7) natomiast wyjątkowo tylko wstępują do szkoły uczniowie na podstawie egzaminu wstępnego (w roku szkolnym 1906/7 tylko dwóch).

Liczba uczniów pochodzących z Galicyi zwolna lecz stale wzrasta, w ostatnim roku szkolnym dochodziła do 40%.

Poprawa w materyale, z jakim ma do czynienia szkoła t. j. w uzdolnieniu uczniów przyczyniła się niewątpliwie do ogólnego rezultatu, jaki wykazały ostatnie egzamina w tej szkole. Jeżeli bowiem bardzo mała liczba uczniów, którzy przepadli przy egzaminach (3 na 59), świadczyć może przede wszystkim o ich pilności, to znowu podwyższenie się liczby celujących postępów przy tych egzaminach w większej mierze przypisać należy lepszym zdolnościom uczniów. Z końcem roku szkolnego 1906/7 zdało egzamin w szkole Czernichowskiej:

z 22 uczniów	I. roku	z odznaczeniem	6 uczni	32%
z 19	"	II. "	8	" 42%
z 18	"	III. "	6	" 33%

Delegat Wydziału krajowego Dr. Szyszyłowicz, który był obecny przy tych egzaminach, złożył następnie sprawozdanie, z którego wyjmujemy niniejszy ustęp: »Odpowiedzi uczniów były przeważnie jasne i dobre, znać było, że pracowali nie tylko do egzaminu ale i pilnie uczyli się w kursie.

Od lat już kilku zauważyłem nie tylko stałe podnoszenie się poziomu moralnego i umysłowego uczniów w Czernichowie, ale i polepszenie znaczne co do uzdolnienia fachowego uczniów wychodzących ze szkoły. Zawdzięczać to należy przede wszystkim dobrej organizacji szkoły, odpowiedniemu doborowi młodzieży, a głównie rozumnemu kierownictwu dyrektora Sikorskiego, który traktując ich z prawdziwie ojcowską życzliwością umiał wyrobić w nich poczucie obowiązku i zamiłowania do zawodowej wiedzy.«

Dodamy wreszcie jeszcze i ten szczegół, że z ogólnej liczby 62 uczniów zapisanych do szkoły z początkiem roku zaledwie dwóch lub trzech uczniów opuszcza szkołę w ciągu roku, zazwyczaj z powodu złego stanu zdrowia.

W liczbie zatem nie o wiele mniejszej ci sami uczniowie dochodzą do III. roku nauki i zdają egzamin główny, skutkiem tego liczba uczniów na każdym prawie roku zbliża się do dwudziestu. N. p. w roku szkolnym 1906/7 było uczniów na I. roku 22, na II. roku 19, na III. roku 18.

To wszystko zaświadczyć może w pewnej i dość znacznej mierze o tem, że krajowa szkoła rolnicza w Czernichowie dzisiaj już znajduje się na drodze do trwałego rozwoju i w zupełności zasługuje na renomę dobrego Zakładu naukowego.

Obraz rozwoju tego krajowego Zakładu naukowego wystąpi nam jeszcze w korzystniejszym świetle, jeżeli weźmiemy przytem na uwagę, że i gospodarstwo folwarczne związane z tą szkołą zaczyna się podnosić zwolna, a wszystkie bez wyjątku kultury zaczynają przynosić coraz większe dochody. Od dwóch lat folwark Czernichowski zaczął już wykazywać czysty dochód.

W tych warunkach Wydział krajowy nie znajduje się w trudnem położeniu, ilekroć razy przyjdzie mu zażądać od Wysokiego Sejmu i usprawiedliwić nową pozycję wydatkową lub jakiś kredyt nadzwyczajny, przeznaczony na udoskonalenie urządzeń w tym Zakładzie, mając zawsze na względzie konieczną w gospodarstwie oszczędność grosza publicznego.

Na lata 1908 i 1909 wstawione zostały w rubr. V. wydatków szkoły kredyty na poprawę budynków, urządzeń, szkoły w wysokości 3.000 i 3.900 koron. Natomiast w dziale poborów nauczycielskich wstawił Wydział krajowy do budżetu szkoły i przedkłada Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia wnioski zmierzające do skromnego ale zdaniem Wydziału krajowego niezbędnego podwyższenia tych poborów. Nauczyciele kraj. średniej szkoły rolniczej w Czernichowie w porównaniu z nauczycielami równorzędnymi szkół państwowych co do poborów samych byli znacznie gorzej dotowani. Przytem mieszkając na wsi nie mogą korzystać z żadnych pobocznych zajęć nauczycielskich, a edukacja dzieci zawsze jest dla nich utrudnioną i kosztowniejszą. Z drugiej jednakże strony Wydział krajowy porównując położenie ich materialne z położeniem nauczycieli szkół państwowych, brał także na uwagę, że nauczyciele w kraj. szkole Czernichowskiej korzystają z wolnych pomieszczeń, ilością godzin wykładowych nie są zbyt obciążeni, a niektóre artykuły spożywcze mogą nabywać taniej jak w mieście.

Według naszego wniosku w porównaniu z dotychczasowymi poborami pobierałyby więcej:

- a) dyrektor w płacy o 800 K, w dodatkach pięcioletnich o 100 K,
- b) kapelan i nauczyciele, w płacy o 400 K, w dodatkach pięcioletnich o 100 K,
- c) prefekci w płacy o 800 K więcej, natomiast jednakże nie pobieraliby już żadnego dodatku na wikt i światło wynoszącego obecnie 740 K, czyli, że w ogólnych ich poborach zwyżka wynosiłaby wprawdzie tylko 60 K rocznie, jednakże odtąd wszystkie ich pobyry wliczalneby były do emerytury.

W składzie grona nauczycielskiego szkoły Czernichowskiej nie zaszła w ostatnich dwóch latach żadna zmiana dopiero począwszy od nowego roku szkolnego 1908/9 zajdzie potrzeba absadzenia w szkole katedry hodowli zwierząt domowych nowym nauczycielem. Zmarł bowiem w lipcu b. r. najmłodszy wiekiem nauczyciel ś. p. Witold Obrąpalski, zamianowany dopiero przed trzema latami nauczycielem hodowli w szkole Czernichowskiej. Jakkowiek nie było mu danem dłużej pracować w szkole, w tym krótkim czasie dał się już poznać jako uzdolniony i gorliwy pracownik, rokujący najpiękniejsze na przyszłość nadzieje, dlatego przedwczesna śmierć Jego przyniosła rzeczywistą stratę Zakładowi Czernichowskiemu.

W czasie dłuższej choroby ś. p. Obrąpalskiego zmuszeni byliśmy powierzyć w zastępstwie naukę hodowli w Czernichowie zrazu p. Mieczysławowi Pańkowskiemu a potem weterynarzowi p. Klichowi. Obecnie rozpisaliśmy już konkurs na opróżnioną posadę. Spodziewamy się zatem, że w najbliższym czasie uda nam się wyszukać odpowiedniego kandydata na tę posadę, jakkolwiek w tym dziale nauki gospodarstwa zazwyczaj najtrudniej przychodzi znaleźć fachowo uzdolnioną siłę z dostatecznym już zasobem praktycznych wiadomości.

W internacie szkolnym obsadziliśmy dwie posady prefektów. Mianowicie skutkiem prośby p. Piętki przenieśliśmy go w stały stan spoczynku, wyznaczając mu przy odejściu jednorazową odprawę w wysokości 3.600 koron, gdyż mając dopiero 6 lat i 10

miesiące służby krajowej, nie nabrał jeszcze prawa do uzyskania emerytury. W jego miejsce zamianowaliśmy prefektem p. Bronisława Trepkę byłego suplenta gimnazjalnego.

Miejsce trzeciego prefekta było dotychczas nieobsadzone, ponieważ jednak zachodziła potrzeba przyjęcia trzeciego funkcyjariusza nie tylko dla pełnienia obowiązków dozoru internatu, ale i dla pomocy dyrektorowi przy administracyjnych czynnościach, zwłaszcza budowlanych, przeto poczynawszy od r. 1908 zamianowaliśmy trzecim prefektem p. Michała Kowalskiego, ukończonego słuchacza filozofii.

W roku szkolnym 1907/8 były trzy wolne miejsca funduszowe do rozdania, miejsca te nadał Wydział krajowy w następujący sposób: po jednym całym otrzymali uczniowie wstępujący na I. rok Kazimierz Barącz i Jan Pełech, trzecie zaś miejsce po połowie przyznaliśmy uczniom II. roku Stanisławowi Hipszowi i Dymitrowi Medwidowi.

W ostatniem sprawozdaniu nadmieniliśmy już, że poczynawszy od roku szkolnego 1907/8 opłata za utrzymanie uczniów będzie musiała być podniesioną w Czernichowie o 100 koron rocznie t. j. z 700 na 800 koron, gdyż przewidywaliśmy, że w tym czasie zmuszeni będziemy, odnawiając kontrakt z restauratorem, podnieść mu z powodu drożyzny dotychczasową należność miesięczną za stołowanie uczniów i pranie. Rzeczywiście według nowej umowy z dotychczasowym restauratorem p. Leopoldem Zychem, poczynawszy od 1. września 1907 r., obowiązuje nas podwyższona norma za stołowanie uczniów, mianowicie o pięć koron wyższa miesięcznie za jednego ucznia t. j. 59 koron. Również i ryczałt roczny za pranie musiał być podwyższony z 1492 K. na 1742 koron czyli o 250 koron. Nadwyżka jednak w tych wydatkach znajduje całkowite pokrycie w większych dochodach z opłat uczniów.

Dla kraj. szkoły Czernichowskiej wydany został w r. 1907 nowy regulamin zawierający instrukcję dla grona nauczycielskiego i dla innych funkcyjariuszów Zakładu, przepisy dla uczniów oraz przepisy obowiązujące przy egzaminach. W tym regulaminie starał się Wydział krajowy uwzględnić wszystko to, co w dotychczasowej praktyce okazało się dobrem a zmienić lub uzupełnić te braki, które występowały nieraz przy poszczególnych wypadkach.

Wydany został również szczegółowy program nauk wykładanych w szkole, wygotowany przez grono nauczycielskie, a przejrzany i uzupełniony przez kilku fachowych pedagogów, którym udzieliliśmy ten program do zaopiniowania.

Między sprawami, które w kraj. zakładzie czernichowskim dotąd nie zostały jeszcze załatwione a wymagają przecież pomyślnego załatwienia w najbliższej przyszłości, — jest sprawa przebudowy domu ogrodnika. Plany i kosztorys tej budowli mamy już od kilku lat przygotowane, w domu tym przez przybudowanie I. piętra znalazłoby się dostateczne pomieszczenie na infirmerię, kancelaryę folwarczną i mieszkanie dla ogrodnika. Ze względów oszczędności wszakże musieliśmy odłożyć ten wydatek do lat następnych, ponieważ potrzebny kredyt obliczony został na 12.000 koron.

Folwark. Mówiąc o szkole, podnieśliśmy już, że gospodarstwo folwarczne zaczyna się należycie rozwijać, a rentowność jego wzrasta. Zamknięcie rachunkowe za rok 1907 przedstawia się korzystniej od budżetu o 3.571 kor, gdyby nie nadzwyczajny wydatek 4.750 K przeznaczony na kosztą drenowania pól na Zakwcu, mielibyśmy już w tym roku stosunkowo dość znaczny dochód z folwarku Czernichowskiego. Dochód ten ujawnić się powinien przy zamknięciu rachunkowem za r. 1908, o ile tylko klęska tegoroczna nie obniży bardzo spodziewanych dochodów z gospodarstwa rolnego.

Zwiększenie się dochodów z folwarku Czernichowskiego w przeważnej mierze przypisać należy wyższym dochodom płynącym z lasu i z wikliny. Mały obszar będący pod kulturą rolną przy najlepszej gospodarce nie może wykazywać znaczniejszej nadwyżki ze sprzedaży produktów rolnych. Natomiast dochód z lasu podniósł się: w r. 1907 osiągnął fundusz krajowy z tego źródła 4.843 kor. wobec preliminowanych 3.400 koron, zatem więcej o 1.443 koron. Jest nadzieja, że dochód w tej wysokości uda się utrzymać i nadal, gdyż obliczenia te oparte są na nowym planie cięć wygotowanym na następne dziesięciolecie.

Niemniej i racjonalne zakulturowanie wiklin dzięki wkładowi kilku lat ostatnich zaczyna już przynosić dodatnie rezultaty. Wydatność wyrebu zaczyna się stale podnosić, a łącznie z lepszymi warunkami uzyskanymi przy odnowieniu dzierżawy dochód z wikliny Czernichowskiej podniósł się dwukrotnie.

Na podstawie rozprawy ofertowej Wydział krajowy wydzierżawił wyrąb wikliny z folwarku Czernichowskiego na przeciąg lat trzech poczynawszy od 1. stycznia 1907 r. krajowemu Związkowi przemysłowemu we Lwowie Stow. zarejstr. z ogr. poręką za opłatą 3 K. 20 gr. za każdy wycięty cetnar metryczny wikliny.

Dochód z wikliny wynosił

w roku	1905	2.562	K
" "	1906	4.560	"
" "	1907	5.733	"

Widzimy zatem stały i dość znaczny wzrost tego dochodu.

Piec wapienny na razie został zamknięty, gdyż gruntowna reperacja jego na podstawie przybliżonych obliczeń wymagałaby znaczniejszych wkładów, prawdopodobnie kilku tysięcy koron, które wobec niskiego czynszu dzierżawnego, jaki w obecnej chwili dałby się osiągnąć przez wydzierżawienie tego przedsiębiorstwa, nie mogłyby się zwrócić funduszowi krajowemu i w ciągu dłuższego szeregu lat.

Na podstawie niniejszego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o kraj średniej szkole i folwarku w Czernichowie.

2. Sejm w miejsce dotychczasowego ustanawia następujący etat osób i płac dla grona nauczycieli i dla prefektów kraj. średniej szkoły rolniczej w Czernichowie:

a) Dyrektor z płacą 4.800 koron, dodatkiem aktywalnym 640 koron i mieszkaniem oraz z prawem do pięciu dodatków pięcioletnich, każdy po 500 koron rocznie.

b) Kapelan i ośmiu nauczycieli: z płacą po 3200 koron, dodatkiem aktywalnym 520 koron i mieszkaniem oraz z prawem do pięciu dodatków pięcioletnich każdy po 500 koron rocznie.

c) Trzech prefektów internatu: z płacą po 2.400 koron i mieszkaniem oraz z prawem do pięciu dodatków pięcioletnich każdy po 200 koron rocznie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Tadeusz Pilat, w. r.

Członek Wydziału kraj.

L. 938.

Czernichów, dnia 1. września 1907.

Sprawozdanie

Dyrekcji krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie
za rok szkolny 1906/7.

Na rok szkolny 1906/7 zgłosiło się 154 kandydatów, a z pomiędzy nich około 100 posiadało wszelkie wymagane kwalifikacje.

Wobec tego, że liczba zapisanych na rok II. i III. wynosiła 37, a na roku I. zarezerwowane było miejsce dla jednego repetenta, można było przyjąć nowych uczniów 24.

Pilność w naukach nie pozostawiała nic do życzenia i wyrobiona już tradycja, aby lata starsze były pod tym względem przykładem dla roku pierwszego, pielęgnowana była w roku ubiegłym szczególnie przez uczniów roku III., którzy tym sposobem, jak świadczą sprawozdania z roku szkolnego 1904/5 i 1905/6, byli przez cały czas swego pobytu w szkole prawdziwie budującym przykładem zamięłowania do nauki. Rezultaty nauki (patrz: Frekwencja uczniów) wypadły bardzo dobrze.

Zachowanie się uczniów również tylko wyjątkowo pozostawiało to i owo do życzenia, biorąc na ogół, było bardzo przyzwoite i świadczyło o wyrabiającej się ambicji, aby i pod tym względem dobre imię szkoły podnieść i niczem ujmy jej nie uczynić. Z prawdziwym zadowoleniem podnieść tu należy, że wszelkie nieporozumienia, a nawet zatargi, nieuniknione przy wspólnem pożyciu w internacie młodzieży były załatwiane szybko i stanowczo w sposób świadczący o wysokiem pojmowaniu honoru i szlachetności uczuć młodzieńczych.

Kuratorya szkoły.

1. Antoni hr. Wodzicki, c. k. tajny Radca, marszałek powiatu chrzanowskiego, poseł na Sejm krajowy, właściciel dóbr, prezes kuratoryi szkoły;

2. Witold Milieski, dr. praw, członek Wydziału Rady powiatowej krakowskiej, właściciel dóbr, członek kuratoryi szkoły;

3. Adam Fedorowicz, Dr. praw, delegat c. k. Namiestnictwa, c. k. Radca Dworu i c. k. podkomorzy, członek kuratoryi szkoły;

4. Stanisław hr. Badeni, członek Wydziału Rady powiatowej krakowskiej, właściciel dóbr, zastępca członka kuratoryi szkoły;

5. Vacat.

Jan Skalski, kasyer Rady powiatowej w Krakowie, sekretarz kuratoryi szkoły.

Grono nauczycielskie.

Dyrektor.

1. Jan Feliks Sikorski, dypl. agronom, b. asystent i docent krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach, nauczyciel rolnictwa i chemii rolnej, przewodniczący kolegium nauczycielskiego, przełożony internatu i zakładów krajowych w Czernichowie, zawiadowca pracowni rolniczej, udzielał nauki w 7 godzinach tygodniowo w półroczu zimowym, a w 6 godzinach w letniem.

Profesorowie.

2. Ks. Władysław Jelonek, kapelan i katecheta, kanonik eksp., nauczyciel religii i języka polskiego, prefekt internatu szkolnego, zawiadowca kaplicy zakładowej i biblioteki szkolnej, udzielał nauki w 11 godzinach tygodniowo w półroczu zimowym a w 9 godzinach w letnim.

3. Ludwik Birkenmajer, Dr. fil., członek koresp. Akademii Umiejętności w Krakowie, członek c. k. komisji fizyograficznej, nadzwyczajny profesor c. k. Uniwersytetu Jagiellońskiego, nauczyciel matematyki i fizyki wraz z meteorologią i klimatologią, zawiadowca gabinetu fizycznego i miejscowej stacji meteorologicznej, udzielał nauki w 11 godzinach tygodniowo w półroczu zimowym, a w 8 godzinach w letnim.

4. Konrad Kuhl, inżynier architekt, b. asystent c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie i c. k. szkoły realnej we Lwowie, nauczyciel rysunków, budownictwa wiejskiego, miernictwa, melioracji i mechaniki rolniczej, zawiadowca muzeum mechaniki i budownictwa wiejskiego, udzielał nauki w 10 godzinach tygodniowo w półroczu zimowym, i w 10 godzinach w letnim.

5. Leon Nowakowski, Dr. fil., były nauczyciel szkół średnich rządowych w Królestwie Polskim, b. kierownik szkoły technicznej w Lublinie, nauczyciel botaniki, zoologii, mineralogii i geologii, zawiadowca zbiorów przyrodniczych i ogrodu botanicznego szkolnego, udzielał nauki w 9 godzinach tygodniowo w półroczu zimowym, a w 10 godzinach w letnim.

6. Mikołaj Woyciechowski, b. kierownik kraj. niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach, nauczyciel administracji i organizacji gospodarstw oraz ekonomii społecznej i ustaw agrarnych, udzielał nauki w 10 godzinach tygodniowo w półroczu zimowym, a w 9 godzinach w letnim.

7. Leszek Dziama, Dr. filozofii, b. suplent c. k. gimnazjum Franciszka Józefa we Lwowie i c. k. gimnazjum św. Jacka w Krakowie, nauczyciel języka polskiego, niemieckiego, historii i geografii, zawiadowca zbiorów geograficznych, udzielał nauki w 13 godzinach tygodniowo w półroczu zimowym, a w 12 godzinach w letnim.

8. Stefan Surzycki, Dr. filozofii, nauczyciel rolnictwa, rachunkowości i statystyki rolniczej, zawiadujący muzeum rolniczym i ogrodem demonstracyjnym, udzielał nauki w 9 godzinach tygodniowo w półroczu zimowym i w 12 godzinach w letnim.

9. Witold Obrąpalski, dyplomowany agronom, nauczyciel hodowli zwierząt, mleczarstwa, rybactwa oraz anatomii i fizjologii zwierząt, zawiadowca muzeum chowu, udzielał nauki w 11 godzinach tygodniowo w półroczu zimowym.

10. Józef Zawadzki, dyplomowany agronom i inżynier technolog, b. kierownik stacji doświadczalnej w Kutnie i b. asystent c. k. zakładu doświadczalnego przy Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, udzielał nauki chemii ogólnej i technologii rolniczej w 10 godzinach tygodniowo w półroczu zimowym, a w 11 godzinach w letnim.

Docenci.

11. Stanisław Remin, zarządca lasów hr. Tenczyńskiego, nauczyciel encyklopedyi leśnictwa, zawiadowca zbiorów dla nauki leśnictwa i administrator gospodarstwa lasowego w Czernichowie, udzielał nauki w 3 godzinach tygodniowo w półroczu letnim.

12. Kazimierz Rutkowski, Dr. medycyny, c. k. weterynarz powiatowy, nauczyciel weterynarii, udzielał nauki w 2 godzinach tygodniowo przez obydwa półrocza.

13. Gustaw Malinowski, Dr. medycyny, lekarz zakładu, nauczyciel higieny i nauki pomocy w nagłych wypadkach, udzielał nauki w 1 godzinie tygodniowo w półroczu letnim.

14. Mieczysław Pańkowski, Dr. filozofii, b. docent Akademii rolniczej w Dublanach, sekretarz dla spraw hodowlanych przy c. k. Towarzystwie rolniczym w Krakowie, powołany przez Wydział krajowy jako zastępczy nauczyciel do nauki hodowli, udzielał nauki w 10 godzinach tygodniowo w półroczu letnim.

Nauczyciel instruktor do robót praktycznych.

15. Edward Kuschee, agronom, administrator folwarku w Czernichowie, nauczyciel zajęć praktycznych, udzielał praktyki gospodarskiej w 6 godzinach tygodniowo przez obydwa półrocza.

Prefekci internatu.

1. Mieczysław Rożański, b. nauczyciel szkół ludowych, b. nauczyciel kraj. niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach, nauczyciel gimnastyki i szermierki, prefekt internatu.

2. Jan Piętka, b. suplent c. k. gimnazjum św. Jacka i c. k. szkoły realnej w Krakowie, prefekt internatu.

Lekarz zakładowy.

Gustaw Malinowski, Dr. medycyny, zarządzający infirmerią szkolną, j. w.

Kancelarya Dyrekcyi.

Dyrektor: Jan Feliks Sikorski (j. w.)

Kasyer: Jan Terlikiewicz.

Pisarz: Regiusz Mierzwiński.

Wizytacje Zakładu.

W okresie roku szkolnego 1906/7 zwiedzali szkołę następujący przedstawiciele władz szkolnych:

22.—24. stycznia 1907 Dr. Ignacy Szyszyłowicz, radca Wydziału kraj.:

12., 13. i 14. lutego 1907 Dr. Ignacy Szyszyłowicz (j. w.)

12. lutego 1907 Dr. Witold Milieski (j. w.)

25. kwietnia 1907 Ekscelencyja Stanisław hr. Badeni, Marszałek krajowy.

27. kwietnia 1907 Władysław Struszkiewicz, c. k. Radca Dworu przy c. k. Ministerjum rolnictwa.

23. i 24. czerwca 1907 Dr. Tadeusz Pilat, Prezes Wydziału krajowego, poseł na Sejm krajowy, c. k. Radca Dworu;

11., 12., 13. i 14. lipca 1907 Dr. Ignacy Szyszyłowicz;

12. lipca 1907 Dr. Witold Milieski (j. w.)

13. lipca 1907 Dr. Adam Fedorowicz (j. w.).

Sprawy osobiste.

Dekretem z 3. sierpnia 1906 l. 77.065 Wydział krajowy przeniósł w stały stan spoczynku profesora Kornela Radziewanowskiego z dniem 1. września 1906 r.

Dekretem z 7. września 1906 l. 77.064 Wydział krajowy zamianował od 15. września 1906 p. Józefa Zawadzkiego prowizorycznym nauczycielem chemii i technologii.

Dekretem z 7. września 1906 l. 80.448 Wydział krajowy zamianował p. Witolda Obrąpalskiego od 15. września 1906 prowizorycznym nauczycielem anatomii, fizjologii i hodowli zwierząt.

Pismem z 21. września 1906 l. 82.985 Wydział krajowy udzielił zezwolenia p. Dr. Stefanowi Surzyckiemu na przyjęcie zastępczych wykładów na studium rolniczym przy Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie.

Pismem z 23. października 1906 l. 98.305 Wydział krajowy udzielił dyrektorowi szkoły p. Janowi Feliksowi Sikorskiemu 6-tygodniowego urlopu dla poratowania zdrowia i powierzył zastępstwo ks. Władysławowi Jelonkowi.

Pismem z 20. grudnia 1906 l. 127.593 Wydział krajowy przedłużył urlop dyrektorowi Feliksowi Sikorskiemu o 2 tygodnie.

Dekretem z 26. grudnia 1906 l. 125.418 Wydział krajowy stabilizował profesora Dra Aleksandra Działę na zajmowanej dotąd posadzie.

Pismem z 19. lutego 1907 l. 16.522 Wydział krajowy udzielił p. Edwardowi Kuschée 3-tygodniowego urlopu dla złożenia kwalifikacyjnego egzaminu nauczycielskiego.

Pismem z d. 5. marca 1907 l. 22.127, Wydział krajowy udzielił p. Witoldowi Obrąpalskiemu urlopu do końca roku szkolnego 1906/7 z powodu złego stanu zdrowia.

Pismem z 26. kwietnia 1907 l. 41.157, Wydział krajowy udzielił p. Janowi Piętce 6-tygodniowego urlopu dla poratowania zdrowia.

Dekretem z 28. maja 1907 l. 48.822, Wydział krajowy przyznał profesorowi Konradowi Kuhlowi trzeci dodatek pięcioletni.

Dekretem z 28. maja 1907 l. 52.534, Wydział krajowy przyznał p. Janowi Terlikiewiczowi drugi dodatek pięcioletni.

Dekretem z 16. lipca 1907 l. 71.867 Wydział krajowy przeniósł p. Jana Piętkę, prefekta internatu, w stały stan spoczynku z dniem 31. sierpnia 1907 r.

Prace grona nauczycielskiego.

W roku szkolnym 1906/7 odbyło się 19 posiedzeń grona. Przedmiotem obrad była klasyfikacja miesięczna i roczna uczniów, sprawy stypendyjne i uwolnień uczniów od opłat czesnego.

Frekwencja uczniów.

1. Zapisano z początkiem roku szkolnego 1906/7:

na roku I.	25 uczniów
" " II.	19 "
" " III.	18 "
Razem	62 uczniów.

2. Z 62 zapisanych 61 było religii rzymsko-katolickiej, 1 religii grecko-katolickiej.

3. Według zawodu rodziców było synów:

a) właścicieli ziemskich	31	czyli 50%
b) dzierżawców dóbr ziemskich	8	" 12·90%
c) prywatnych urzędników gospodarskich	5	" 8·07%
d) urzędników krajowych lub państwowych	5	" 8·07%
e) innych zawodów	13	" 20·96%
Razem	62	czyli 100·00%

4. Wiek uczniów zapisanych:

na roku I. z pomiędzy 25 uczniów:

miało 16 lat ukończonych	2	czyli 8%
" 17 " "	4	" 16%
" 18 " "	3	" 12%
" 19 " "	11	" 44%
" 20 " "	3	" 12%
" 21 " "	1	" 4%
" 23 " "	1	" 4%

na roku II. z pomiędzy 19 uczniów:

miało 17 lat ukończonych	2	czyli 10·53%
" 18 " "	4	" 21·05%
" 19 " "	7	" 36·84%
" 20 " "	2	" 10·53%
" 21 " "	4	" 21·05%

na roku III. z pomiędzy 18 uczniów:

miało 18 lat ukończonych	1	czyli 5·55%
" 19 " "	5	" 27·78%
" 20 " "	5	" 27·78%
" 21 " "	4	" 22·23%
" 22 " "	3	" 16·66%

5. Kwalifikacje naukowe nowo wstępujących:

Z pomiędzy 25 zapisanych na rok I. było:

a) repetentów	2	czyli 8%
b) z ukończoną 4. klasą gimnazjalną lub szkoły realnej	11	" 44%
c) z ukończoną 5. klasą gimnazjalną lub szkoły realnej	8	" 32%
d) z ukończoną 6. klasą gimnazjalną lub szkoły realnej	6	" 24%

6. Przyjęto na rok I. na podstawie:

a) przedłożonych świadectw	23	czyli 92%
b) egzaminu wstępnego	2	" 8%

7. Wystąpiło w ciągu roku szkolnego:

z roku I. z powodu złego stanu zdrowia	2
na skutek uchwały groma nauczycielskiego wykluczono	1
Razem	3

z roku I.	pozostało 22 uczniów
z roku II.	pozostało 19 uczniów
z roku III.	pozostało 18 uczniów
Razem	59 uczniów.

8. Przystąpiło do egzaminów rocznych:

na roku I. z pozostałych 22 uczniów	22
na roku II. " " 19 "	19
na roku III. " " 18 "	18

9. Z 22 uczniów roku I. złożyło przepisany egzamin:

a) z odznaczeniem	8 uczniów	czyli 36.36%
b) z postępem przejściowym	14	" " 63.64%

10. Z 19 uczniów roku II. złożyło przepisany egzamin:

a) z odznaczeniem	6 uczniów	czyli 31.58%
b) z postępem przejściowym	8	" " 42.10%
c) otrzymało poprawki po wakacjach z jednego przedmiotu	2	" " 10.53%
d) pozostało bez przejścia z prawem powtarzania	3	" " 15.79%

11. Z 18 uczniów roku III. złożyło egzamina roczne 18 uczniów czyli 100%

12. Z 18 ukończonych uczniów roku III. złożyło egzamin główny:

a) z odznaczeniem	6 uczniów	czyli 33.34%
b) z postępem dobrym	12	" " 66.66%

Stypendya.

W roku szkolnym 1906/7 pobierało stypendya 19 uczniów a mianowicie:

a) z fundacyi ś. p. Jana Maciąga o rocznych 600 K.	3	stypendya 1.800 K.
b) z fundacyi ś. p. Leona Jana Kantego Ślepowna Kuczyńskiego o rocznych 600 K.	2	" 1.200 "
c) z fundacyi ś. p. Tomasza Bodziocha o rocznych 200 K.	6	" 1.200 "
d) z fundacyi ś. p. Napoleona Jeleńskiego o rocznych 400 K.	2	" 800 "
e) z fundacyi ś. p. Prus Petryczyna o rocznych 250 K.	5	" 1.250 "
f) z fundacyi ś. p. Agenora hr. Gołuchowskiego o rocznych 400 K.	1	" 400 "
Razem . 19	"	6.650 K.

Prócz tego jednemu uczniowi roku I. i jednemu roku II. przyznał Wydział krajowy miejsca funduszowe od początku roku szkolnego 1906/7 a jednemu uczniowi roku III. od II. półrocza roku szkolnego 1906/7.

Od opłaty czesnego uwolnił Wydział krajowy:

w pierwszym półroczu roku szkolnego 1906/7: 4 uczniów z roku II. i 7 uczniów z roku III.

w drugim półroczu roku szkolnego 1906/7: 7 uczniów z roku I., 4 uczniów roku II. i 6 uczniów z roku III.

Kronika szkoły.

Rok szkolny 1906/7 rozpoczął się dnia 15. września 1906.

W dniu 15. września 1906 odbyły się egzamina wstępne dla dwóch kandydatów z wynikiem zadowalającym.

W dniu 17. września 1906 nastąpił przyjazd uczniów.

W dniu 18. września 1906 odprawionem zostało uroczyste nabożeństwo na rozpoczęcie roku szkolnego 1906/7.

Od dnia 19. września 1906 rozpoczęły się lekcye.

W dniu 4. października 1906, jako w dzień imienia Najjaśniejszego Pana lekcji nie było, a nabożeństwo odbyło się w kaplicy zakładowej o godzinie 9 rano.

W dniu 5. października 1906 z okazji IV. Zjazdu polskich prawników i ekonomistów w Krakowie powiatowy Związek Kółek rolniczych na powiat krakowski urządził w szkole tutejszej zebranie, na które po za członkami Kółek przybyło wielu uczestników Zjazdu polskich prawników i ekonomistów. Po zwiedzeniu istniejących w Czernichowie instytucji jako to: Kasy oszczędności i pożyczek, Bazaru Kółka rolniczego, praktycznych kursów handlowych dla sklepikarzy wiejskich, czytelni miejscowego koła T. S. L. i po przypatrzeniu się ćwiczeniom miejscowej straży pożarnej ochotniczej, uczestnicy obydwu zjazdów w rozpoczęli zwiedzać szkołę rolniczą. Po obejrzeniu internatu, sal szkolnych, muzeów i laboratoryjów, odbył się dla uczestników powiatowego zjazdu Kółek rolniczych wykład profesora Kuhla „O ważniejszych narzędziach rolniczych“ ilustrowany okazami tych narzędzi. O godzinie 5. po południu w sali rekreacyjnej rozpoczęły się obrady powiatowego zjazdu Kółek rolniczych. Obrady zajął p. Włodzimierz Tetmajer, prezes Zarządu Kółek powiatu krakowskiego, zapraszając na przewodniczącego obradom mecenasa Adama Wolińskiego z Poznania, jednego z prezesów IV. Zjazdu polskich prawników i ekonomistów.

Tematem obrad był referat Dra Zygmunta Gargasa p. t. „Gminne rady sieroce“. Po ożywionej dyskusji i przyjęciu przez zjazd rezolucji polecającej członkom Kółek rolniczych propagowanie zakładania po gminach Rad sierocych nastąpił referat profesora Józefa Zawadzkiego „O korzyściach z włościańskich spółek mleczarskich“. I ten referat wywołał ożywioną dyskusję i uchwałę rezolucji, wzywającą Zarząd główny Kółek rolniczych, aby przez swych instruktorów urządził odczyty po Kółkach celem zakładania spółek dla wspólnej dostawy mleka dla miast.

Po wyczerpaniu programu Zjazdu nastąpiły pożegnalne przemówienia mecenasa Rychłowskiego z Poznania, Dra Kozickiego z Warszawy i posła Franciszka Wójcika, który, dla upamiętnienia podniosłych chwil przeżytych przez rodaków z 3 zaborów na tym zjeździe, postawił wniosek, aby w protokołach nazwać ten Zjazd „Uroczystym Zjazdem powiatowych Kółek rolniczych“. Wniosek ten jednomyślnie z zapalem uchwalono.

Zarówno przy zwiedzeniu przez przybyłych zakładu, jak niemniej przy obradach uczestniczyli uczniowie tutejszej szkoły.

W dniu 3. listopada 1906 odbyło się w sali rekreacyjnej zakładu przedstawienie amatorskie, na które złożyły się dwie jednoaktówki.

W dniu 16. października 1906 odbyło się w kaplicy zakładowej nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. Tadeusza Kościuszki a lekcye rozpoczęły się o godzinie 10 rano.

W dniach 19. i 20. listopada 1906 odbyła się spowiedź uczniów, której obok X. Władysława Jelonka słuchali X. Kustosz i gwardyan Zygmunt Janicki i X. Konrad, O. O. Reformaci z Krakowa.

W dniu 29. listopada 1906 odprawionem zostało w kaplicy zakładowej żałobne nabożeństwo za poległych w powstaniu listopadowym i za duszę ś. p. Adama Mickiewicza. Lekcye rozpoczęły się o godzinie 10. rano.

W dniu 1. grudnia 1906 w sali rekreacyjnej zakładu odbył się wieczór literacko-muzykalny, urządzony staraniem uczniów ku czci ś. p. Adama Mickiewicza. Słowo wstępne wypowiedział profesor Dr. Dziama. Odczyt p. t. „Młodość Mickiewicza“ wygłosił uczeń III. roku Michał Bażeński. W programie wieczorku obok uczniów przyjęły chętny udział amatorskie siły miejscowej inteligencji.

W dniu 21. stycznia 1907 odprawionem zostało w kaplicy zakładowej żałobne nabożeństwo za poległych w powstaniu styczniowym.

W dniu 2. lutego 1907 odbył się doroczny wieczorek tańczący. Ochocza zabawa przetrwała do godziny 7. rano. Dochód z wieczorku przeznaczono w części na budowę domu miejscowego Koła T. S. L., w części na potrzeby szkolne Wielkopolan.

W dniu 6. kwietnia 1907 odbyło się w sali rekreacyjnej przedstawienie amatorskie na cel dobroczynny.

W dniu 20. kwietnia 1907 artysta teatru łódzkiego p. Wojciech Wróblewski dał w sali rekreacyjnej zakładu wieczorek humorystyczny.

W dniu 3. maja 1907, jako w rocznicę konstytucji odbyło się nabożeństwo w kaplicy zakładowej a lekcye rozpoczęły się o godzinie 10 rano.

W dniu 4. maja 1907 miejscowe Koło T. S. L. wspólnymi siłami z uczniami urządziło w sali rekreacyjnej zakładu wieczorek artystyczny ku uczczeniu pamięci konstytucji 3-go maja.

W dniu 6. czerwca 1907 grono uczniów krajowej akademii rolniczej w Dublanach pod przewodnictwem profesorów Karola Malsburga, Dra K. Miczyńskiego, i Dra S. Pawlika przybyło dla zwiedzenia tutejszej szkoły.

W dniu 17. czerwca 1907 przybyła do Czernichowa wycieczka włościan z Królestwa Polskiego. Wycieczkę tę, w której brało udział około 70 włościan, członków Kółek rolniczych z różnych okolic Królestwa Polskiego, urządził Zarząd Wydziału Kółek rolniczych przy centralnem Towarzystwie rolniczym w Królestwie Polskiem przy współudziale Biura Patronatu dla Spółek oszczędności i pożyczek przy Wydziale krajowym we Lwowie i Zarządu głównego Kółek rolniczych we Lwowie. Na czele wycieczki stał p. Stanisław Czekanowski, przedstawiciel Zarządu Wydziału Kółek rolniczych w Królestwie Polskiem a między uczestnikami znajdował się poseł do Dumy rosyjskiej p. Józef Nakonieczny. Wycieczka przybyła do Czernichowa około 11 rano. Przy zwiedzaniu instytucji czernichowskich, jako to: Kasy Raiffeisena, praktycznych kursów handlowych dla sklepikarzy wiejskich, Bazaru Kółka rolniczego, czytelnicy miejscowego Koła T. S. L., prócz zarządzających temi instytucjami byli członkowie komitetu specjalnie dla przyjęcia gości zawiązanego, w skład którego obok profesorów szkoły i miejscowej inteligencji weszło kilku wybitniejszych gospodarzy czernichowskich.

Około 12 w południe rozpoczęło się zwiedzanie szkoły i folwarku i z krótką przerwą na posiłek południowy trwało do godziny 5 po obiedzie.

Członkowie wycieczki podzieleni na grupy pod wodzą uczniów tutejszej szkoły przechodzili kolejno muzea, gabinety, laboratoria, ogród botaniczny i sady; obejście folwarczne, stajnie, pole doświadczalne i t. d., gdzie każdej grupie oddzielnie każdy z profesorów udzielał objaśnień w swoim dziale.

O godzinie 5 po obiedzie w sali rekreacyjnej zakładu zebrali się członkowie wycieczki, przedstawiciele miejscowej inteligencji, profesorowie i uczniowie szkoły. Obrady zajął profesor Dr. Stefan Surzycki jako zastępca prezesa powiatowego Zarządu Kółek rolniczych. Po wyborze na przewodniczącego zebrania p. Józefa Nakoniecznego zabrał głos Dr. F. Stefczyk ze Lwowa, wygłaszając referat o organizowaniu Spółek oszczędności i pożyczek systemu Raiffeisena. — Po referacie rozwinęła się żywa dyskusja, którą jednak wobec terminu odjazdu wycieczki pociągiem do Krakowa trzeba było przerwać o godzinie 7 wieczorem.

Przy odjeździe wycieczki galarami na prawy brzeg Wisły obecnymi byli niemal wszyscy mieszkańcy Czernichowa, żegnający z całym wylaniem i szczerą serdecznością miłych a tak niecodziennych gości.

Uczniowie III. roku podobnie jak w latach ubiegłych opracowali szereg odczytów, które wygłaszali wobec ogółu kolegów i w obecności dyrektora Sikorskiego i prof. Obrąpalskiego, Dra Surzyckiego, Wojciechowskiego i Zawadzkiego. Po każdym odczycie toczyła się zawsze dość ożywiona dyskusja.

W roku szkolnym 1906/7 odczytów było 7 a mianowicie: W dniu 1. grudnia 1906 uczeń Zygmunt Zaleski odczytał pracę p. t. „O obowiązkach obywatelskich pracujących na roli“.

W dniu 9. grudnia 1906 uczeń Jerzy Janecki odczytał pracę p. t. „O zastosowaniu elektryczności w rolnictwie“.

W dniu 15. grudnia 1906 uczeń Karol Ott odczytał pracę p. t. „O racjonalnem użyciu brony, drapacza i walca“.

W dniu 26. stycznia 1907 uczeń Edmund Lelesz odczytał pracę p. t. „Stanowisko hodowli w organizacyi gospodarstwa“.

W dniach 2. i 3. lutego 1907 uczeń Jerzy Kotwicki wygłosił odczyt w dwóch częściach p. t. „O związkach hodowlanych“.

W dniach 23. i 24. lutego 1907 uczeń Stanisław Fuksiewicz wygłosił pracę. w dwóch częściach p. t. „O zawodach bydła krajowego w Polsce“.

W dniu 9. marca 1907 uczeń Artur Bertholdi odczytał pracę p. t. „O znaczeniu i pożytku stacyi doświadczalnych rolniczych“.

W dniach 11, 12. i 14. lutego 1907 odbyły się egzamina półroczne. Do egzaminu z chemii ogólnej, anatomii i fizjologii zwierząt, oraz fizjologii roślin przystąpiło 19 uczniów roku II. Z pomiędzy nich jeden otrzymał stopień niedostateczny ze wszystkich trzech przedmiotów, jeden z dwóch. a jeden z jednego przedmiotu. Pozostali złożyli egzamina dobrze. Do egzaminu z technologii rolniczej przystąpiło 18 uczniów roku III. i złożyli go z postępem dobrym.

W dniach 24, 25. i 26. października 1906 uczniowie roku III. pod przewodnictwem prof. Obrabalskiego, Dra Surzyckiego, Woyciechowskiego, Zawadzkiego i Kuscheego odbyli wycieczkę naukową do dóbr ordynacyi Przeworskiej dla zwiedzenia gospodarstwa i cukrowni.

W dniach 16. i 17. kwietnia 1907 uczniowie III. roku pod przewodnictwem prof. Dra Surzyckiego i Woyciechowskiego odbyli wycieczkę do Krakowa dla zwiedzenia targu bydła krajowego i na walne zgromadzenie krakowskiego Towarzystwa rolniczego.

W dniu 22. maja 1907 uczniowie III. roku odbyli pod przewodnictwem prof. Dra Pańkowskiego i Woyciechowskiego wycieczkę do Kszeszwic dla zwiedzenia tamtejszych stajen i obór.

W dniach 29. i 30. czerwca 1907 uczniowie III. roku pod przewodnictwem prof. Dra Pańkowskiego, Woyciechowskiego i Kuscheego odbyli wycieczkę do dóbr hr. Tarnowskiego.

Opis gospodarstw zwiedzanych w roku szkolnym 1906/7, był już podany w poprzednich sprawozdaniach, to też tutaj go nie powtarzam, natomiast poczuwam się do miłego obowiązku złożenia gorącej podziękii zarówno P. T. właścicielom jak i administratorom zwiedzanych dóbr za przyjęcie wycieczki, okazaną gościnność a przede wszystkim za łaskawie udzielane wyjaśnienia i wskazówki przynoszące uczniom tutejszej szkoły wielkie korzyści.

Roczne egzamina w roku szkolnym 1906/7 odbyły się w czasie od 2—10. lipca 1907.

Z 22 uczniów roku I. uzyskało przejście na rok II. uczniów 22 a mianowicie:

1. Włodzimierz Dąmb ski,
2. Ernest Feill,
3. Ryszard Gałczyński,
4. Dominik Gniazdowski, z odznaczeniem.
5. Karol Hincz, z odznaczeniem.
6. Stanisław Hipsz.
7. Henryk Jasieński.
8. Stefan Karnkowski.
9. Zygmunt Kisielewski.
10. Agenor Kulczycki.
11. Zygmunt Lichodziejewski, z odznaczeniem.
12. Dymitr Medwid, z odznaczeniem.
13. Stefan Nechrebecki.
14. Stanisław Niepokojczycki.
15. Władysław Peszyński, z odznaczeniem.
16. Feliks Pilawski.
17. Czesław Różański.
18. Władysław Sklenarski, z odznaczeniem.
19. Roman Stachiewicz, z odznaczeniem.
20. Jan Szymoński, z odznaczeniem.
21. Tadeusz Wąsowski.
22. Julian Żurkowski.

Z 19 uczniów roku II. uzyskało przejście na rok III. uczniów 14 a mianowicie:

1. Bolesław Ankiewicz.
2. Aleksander Chilewski, z odznaczeniem.
3. Franciszek Drescher.

4. Adam Gorski.
5. Jan Jurkowski.
6. Leon Koryzna z odznaczeniem.
7. Bogusław Kozłowski z odznaczeniem.
8. Adam Lewicki z odznaczeniem.
9. Władysław Mięta Mikołajewicz.
10. Witold Poten.
11. Bolesław Rutkowski.
12. Włodzimierz Smoleński z odznaczeniem.
13. Mieczysław Szmurło.
14. Józef Zyskowski, z odznaczeniem.

Dwom uczniom udzielono prawa poprawczego egzaminu po wakacjach z jednego przedmiotu. Trzej uczniowie nie uzyskali przejścia, udzielono im jednak prawa powtórzenia roku II.

Do egzaminu głównego w dniach 11, 12. i 13. lipca 1907 przystąpiło 18 ukończonych uczniów roku III. Do komisji egzaminacyjnej prócz dyrektora Sikorskiego jako przewodniczącego, należeli: docent Dr. Pańkowski i profesorowie Dr. Surzycki i Woyciechowski. Z wyższych Władz szkolnych obecnymi byli przy tych egzaminach: Dr. Adam Fedorowicz, delegat c. k. Namiestnictwa jako komisarz rządowy, Dr. Ignacy Szyszyłowicz jako delegat Wydziału krajowego i Dr. Witold Milewski jako delegat Kuratorii szkoły.

Egzamin główny złożyli:

1. Michał Bażeński z Saskiej Kępy z odznaczeniem.
2. Artur Bertholdi z Warszawy.
3. Hilary Bronikowski z Zamysłów.
4. Leon Bronikowski z Kuczowoli.
5. Władysław Brzosko z Warszawy.
6. Stanisław Fuksiewicz z Borkowic z odznaczeniem.
7. Wacław Golski z Chorónia.
8. Maryan Janecki z Szelig z odznaczeniem.
9. Jerzy Kotwicki z Lipna z odznaczeniem.
10. Edmund Lelesz z Zeńboka.
11. Leopold Mianowski z Terpowicz z odznaczeniem.
12. Kazimierz Osuchowski z Milonek.
13. Karol Ott z Antonin.
14. Antoni Puzyński z Olszany.
15. Eugeniusz Sękowski ze Staruni.
16. Wacław Srzedziński z Ostrowa z odznaczeniem.
17. Zygmunt Zaleski z Warszawy.
18. Stanisław Żurowski z Pikułowic.

Nagrody z fundacji ś. p. Napoleona Jeleńskiego otrzymali: Wacław Srzedziński i Stanisław Fuksiewicz.

W myśl §. 20. statutu organizacyjnego szkoły uzyskali w ubiegłym roku szkolnym świadectwa główne po odbytej jednorocznej praktyce gospodarskiej następujący byli uczniowie szkoły czernichowskiej:

1. Antoni Czapllicki z Grąbca, ukończył szkołę w roku 1905.
2. Maryan Nanowski ze Lwowa, ukończył szkołę w roku 1905.
3. Stanisław Tański z Wiśniewa, ukończył szkołę w roku 1902.
4. Maryan Rudzki z Wrzosa, ukończył szkołę w roku 1905.

Zbiory i pracownię.

I. Laboratorium chemii ogólnej i technologii rolniczej.

Ćwiczenia uczniów w laboratorium odbywały się według planu. Do zbiorów chemii prócz corocznie zużywanych szkieł i odczynników zakupiono między innymi: kilka lamp, piecyk do wyższych temperatur, wagę demonstracyjną Ruprechta, aparat do

galwanoplastycznych robót, dwa aparaty elektrolytyczne, aparat do wytwarzania acetylenu i przybory do obrazów świetlnych.

Do zbiorów technologicznych zakupiono obok drobnych narzędzi i naczyń 5 tablic technologicznych.

2. Zbiory nauk przyrodniczych.

Z cenniejszych nabytków do zbiorów zakupiono: 17 okazów wypchanych ptaków oraz kilka tablic z anatomicznymi rysunkami zwierząt.

3. Zbiory muzeum rolniczego i półka demonstracyjnego.

Uzupełniono zbiory nasion bądź z własnych zasiewów na półku bądź zakupionych od Villmorin'a z Paryża. Uzupełniono również komplet okazów zbóż i w tym celu zakupiono 21 ram oszklonych.

Uprawy zasiewów na półku demonstracyjnym prowadzone były według planu zorganizowanego w roku szkolnym 1905/6.

4. Muzeum narzędzi rolniczych.

Prócz dokonanych naprawek, odczyszczenia, odnowienia używanych w praktyce narzędzi zakupiono do zbiorów pług nakoleśny Jana Plezia z Turki.

5. Muzeum hodowlane i mleczarskie.

Zebrane dla muzeum fotografie i ryciny zostały systematycznie ugrupowane i zabezpieczone od zniszczenia przez umieszczenie ich w odpowiednich tekach. W dalszym ciągu zakupiono 90 obrazów przeważnie krów, wydawnictwa Deutsche-Landwirtschaftsgesellschaft. Zakupiono dalej 3 gipsowe modele (1 krowa, dwie świny) od Landsberga z Berlina, oraz drobniejsze przyrządy potrzebne dla demonstracji od Hauptnera z Berlina.

6. Biblioteka szkolna.

Z końcem roku szkolnego 1905/6 liczyła biblioteka szkolna 3.850 dzieł w 4.596 tomach. W bieżącym roku szkolnym przybyło:

w dziale	I. Teologia i filozofia	1	dzieło w	4	tomach
"	" II. Pedagogika	1	"	"	1
"	" III. Język, literatura i sztuka	2	"	"	3
"	" IV. Belestrystyka	15	"	"	24
"	" V. Historia powszechna i polska	8	"	"	9
"	" VI. Geografia	6	"	"	6
"	" VIII. Nauki przyrodnicze	25	"	"	31
"	" IX. Gospodarstwo wiejskie	40	"	"	57
"	" X. Technologia	2	"	"	2
"	" XI. Weterynaryja	1	"	"	1
"	" XII. Inżynieryja	2	"	"	2
"	" XIII. Ekonomia społ., statystyka i prawo	17	"	"	47
"	" XIV. Podręczniki szkolne	1	"	"	3
"	" XV. Wydawnictwo peryodyczne	2	"	"	4
"	" XVI. Różnaitości	6	"	"	10
"	" XVII. Atlasy	1	"	"	4

Razem . . 130 dzieł w 208 tomach.

Dla czytelnicy szkolnej prenumerowano w roku szkolnym 1906/7 następujące czasopisma: Czas, Poradnik językowy, Przewodnik bibliograficzny, Kwartalnik historyczny, Zbiór ustaw administracyjnych, Misye katolickie, Rolnik, Tygodnik rolniczy, Chemik polski, Kosmos, Journal für Landwirtschaft, Frühlings-Landwirtschaftliche-Zeitung, Landwirtschaftliche-Versuchsstationen, Biedermann's Centralblatt für Agricultur Chemie, Landwirtschaftliche Jahrbücher, Zeitschrift für das Oesterr. Landw. Versuchswesen, Jahrbücher für National Oekonomie u. Statistik, Botanische Zeitung, Botanisches Centralblatt,

Biologisches Centralblatt, Zeitschrift für Pflanzenkrankheiten, Lebensgeschichte der Blütenpflanzen, Naturwissenschaftliche Rundschau i Oesterreichische Gartenzeitung.

Wydział krajowy, c. k. Ministerstwo rolnictwa i Akademia umiejętności w Krakowie jak co roku nadsyłały część swych wydawnictw, za co poczuwam się do obowiązku złożeniu imieniem szkoły szczerej podziękii.

Sprawozdanie lekarza zakładowego.

W ubiegłym roku szkolnym zgłosiło się 722 uczniów po poradę lekarską, z tego leżało w infirmaryi 153 przez 462 dni ogółem. Przeważna część chorób stanowiły cierpienia dróg oddechowych i przewodu pokarmowego, a pod koniec roku szkolnego znaczniejsze ogólne osłabienie fizyczne.

Z dotacyi zakupiono kilka termometrów, rozpylaczy desynfekcyjnych i nową Pharmakopeę.

Ogród warzywny, sad, szkółki, dziedzińce i park.

Warzywa uprawiane były zarówno dla celów naukowych jak niemniej handlowych. Ilość odbiorców zwiększa się z rokiem każdym. W dziale pomologicznym założono nową szkółkę drzew owocowych na przestrzeni 400 m². Pouzupełniano drzewa owocowe brakujące, przy drogach i ścieżkach zasadzono sznury poziome, a przy murach na stelarzach zasadzono drzewa rozpinane w najrozmaitsze formy.

Na dziedzińcu porobiono nowe trawniki i uzupełniono brakujące drzewa i krzewy.

W parku uzupełniono szkody, zrządzone ostatnim wylewem i opatrzone drzewa i krzewy tabliczkami z ich nazwami.

Plantacje łoży koszykarskiej.

W ubiegłym roku założono 1½ morga nowej kultury. Okopywano na 5 morgach kultury 1—3 letnie. Walka z chwastami i szkodnikami prowadzi się systematycznie i uzyskuje się stąd zadowalające rezultaty.

Dochody z wikliny zwiększają się z roku na rok, wobec jednak znacznej przestrzeni, a małej dotacyi uzupełnianie i zakładanie nowych kultur szczególnie przy olbrzymim podrożeniu cen robocizny postępuje niestety zbyt powoli.

Folwark.

Dochody z folwarku, jak wskazują zamknięcia rachunków z ostatnich lat, wzrastają w każdym dziale administracyjnym. W roku ubiegłym zrewidowano plan gospodarczy lasu na następne dziesięciolecie, wypracowano nowy plan cięć i uzyskano zatwierdzenie c. k. Starostwa dla tego planu. Z rewizyi tej okazuje się, że gospodarka lasowa w Czernichowie oparta jest na racjonalnej podstawie i że nie zachodzi żadna obawa zmniejszenia się dochodów z lasu na najbliższe dziesięciolecie.

Rezultaty plonów, stan inwentarzy i udoje mleka na folwarku tutejszym zostały zestawione tabelarycznie.

Dyrektor

J. F. Sikorski, w. r.

